

Juuru Valla Teataja

KOLME PÄEVAGA JUURUST MAHTRASSE

Ajaloolis-kultuuriline rännak tantsu, laulu ja lugemisega

MAHTRA SÕDA 150

30. mai – 1. juuni 2008

„Hurra, moameeste võit!“ hüüdis Adra Mihkel, kuna ta rõõmsasti oma teivast keerutas. Sel silmapilgul pöördus sõdur, kes püssi täites siit praegu mööda oli lipsanud, äkitselt ümber ja hüüdis kõige selgemas eesti keeles Mihkli poole:

„Küll ma sulle näitan, kelle võit on! Säh!“

Püss paukus ja Mihkel langes surnult maha.

Eduard Vilde „Mahtra sõda“

Tänavu 2. juunil möödub 150 aastat Mahtra sõjast. Kohanimel Mahtra on eestlaste mälus eriline koht - 1858. a. toimunud ühepäevasest talurahvavastuhakust - Mahtra sõjast - sai Eduard Vilde sule läbi rahvusliku ajaloo sümbol.

Pidades kalliks ja väärtustades oma kodukohta ja oma riigi ajalugu ning traditsioone, kavandatakse Rapla maakonnas Juuru vallas 30. maist kuni 1. juunini juubelipidustuste sari *Kolme päevaga Juurust Mahtrasse. Ajaloolis-kultuuriline rännak tantsu, laulu ja lugemisega.*

30. mai kell 15 Juurus Mahtra Talurahvamuuseumis

- ♦ NÄITUSE „MAHTRA SÕDA 150. TRADITSIOONID JA TÄHENDUSED“ AVAMINE
Kuraator Ivi Laatsit

30. mai kell 19 - 31. mai kell 15 Juurus Eeru kõrtsi juures

- ♦ EDUARD VILDE ROMAANI „MAHTRA SÕDA“ LAVASTATUD ETELUGEMINE
professionaalsete näitlejate ja 70 erinevas vanuses ja erinevatest paikadest pärit lugeja osavõtul kantakse vaheaegadeta ette terve romaan.
Lavastaja Ago-Endrik Kerge, kunstnik Liina Pihlak, muusikaline kujundaja Viive Ernesaks

31. mai kell 15 Mahtra sõjaväli - Juuru

- ♦ MAHTRA RAHVAJOOKS

31. mai kell 18 Mahtra sõjaväljal

- ♦ RAPLAMAA LAULU- JA TANTSUPIDU „MIS MAA SEE ON“
Laulupeo lavastaja Elve Ruus, tantsupeo lavastaja Riho Pohla, vahetekstid Margus Mikomägi, üldjuht Tiivi Lepik

31. mai - 1. juuni kell 10 - 19 Atla mõisas

- ♦ KÄSITÖÖ-, VANAVARA JA KUNSTILAAT
Info ja laadale registreerimine Kristel.Luige@mail.ee, GSM 5558 3282

1. juuni kell 10 Juuru Rahvamajas

- ♦ KONVERENTS „MITMETÄHENDUSLIK MAHTRA“
Korraldaja Mahtra Talurahvamuuseum: Tiia-Helle Schmitte, Jüri Metssalu
Mahtra sõja tähendusvälju avavad Tiit Rosenberg, Kersti Lust, Aino ja Leo Villand, Astrid Tuisk, Rait Talvoja, Indulis Zvirgzdinš, Regina Lell, Jüri Metssalu

- ♦ ÕPILASTE ESSEKONKURSI VÕITJATE AUTASUSTAMINE

1. juuni kell 19 (sissepääs kell 18) Mahtra sõjaväljal

- ♦ KONTSERT „MAHTRA SÕDA“
„Vägilased“ ja „Metsatöil“
Piletid 150 krooni ja 100 krooni (õpilased, üliõpilased, pensionärid)
alates 5. maist müügil Piletilevis ja Juuru Vallavalitsuses

Täiendav teave Juuru Vallavalitsusest

www.juuru.ee, tel 484 1005; 527 1481; e-post aili.normak@juuru.ee

Selles lehes:

Vallavolikogus, lk 2

Vallavalitsuses, lk 2

Kevad on suur-
puhastuse aeg!, lk 3

Korraldatud jäätmevedu, lk 3

Juuru koolist, lk 4

Mahtra sõda 150, lk 5

Raplamaa aasta ema 2008 on
Nele Aus Juuru vallast, lk 6

Kodu tuleohutuks!, lk 6

Ära pelga stressi, pigem õpi
sellega toime tulema, lk 8

Juuru Vallavalitsus kuulutab välja KONKURSI

Juuru Rahvamaja JUHATAJA
vaba ametikoha täitmiseks.

Konkursi võitjaga sõlmitakse tähtjajaline tööleping viieks aastaks. Tööle asumine alates 1. septembrist 2008.

Eeldame:

- erialast haridust (kultuuritöö, koori-, orkestri-, tantsu-, näite-, huvijuht, rahvamuusika),
- juhtimiskogemust.

Peamised tööülesanded:

- rahvamaja tegevuse juhtimine,
- ringide töö koordineerimine (ühe ringi juhtimine),
- kultuuriürituste korraldamine.

Avaldus, CV, kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad ning visioon rahvamaja tulevikust esitada 25. juuniks 2008 Juuru Vallavalitsusele aadressil Veski 1, Juuru alevik, 79401 Raplamaa, märgusõnaga „Rahvamaja juhataja“.

Info telefonil 484 1005, 527 1481

Vallavolikogus

Juuru Vallavolikogu 15. mai 2008. a istung toimus Juuru valla-majas. Istungist võttis osa kaheksa volikogu liiget.

- Kuulati informatsiooni Juuru valla 2007. a majandusaasta aruande kohta.
- Kinnitati E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumi põhimäärus ning 2000. aastal vastu võetud põhimäärus tunnistati kehtetuks.
- Juuru valla Eduard Vilde preemia määrati E. Vilde nim. Juuru

Gümnaasiumi lõpetajale Heidy Meristele.

- Anti nõusolek asenduskodu teenuse osutamiseks Juuru vallas Juuru alevikus, kui sõlmitakse kolmepoolne kokkulepe Sotsiaalministeeriumi, Rapla Maavalitsuse ja Juuru valla vahel. Kokkulepet volitati allkirjastama vallavanem Margus Jaanson.

ANU TERAS
volikogu sekretär

Volikogu õigusaktidega on võimalik tutvuda Juuru, Järlepa ja Härgla raamatukogus, valla-majas ning valla kodulehel www.juuru.ee.

Vallavalitsuses

29. aprillil 2008. a otsustati

- Väljastada ehitusluba Härgla mõisahoonde rekonstrueerimiseks.
- Moodustada Juuru alevikus Tallinna mnt 19 katastriüksus suurusega 3040 m².
- Tagastada õigusjärgluse alusel Mahtra külas Lepiku maaüksus suurusega 18,40 ha Ago Reinvarit'ile.
- Kinnitada Juuru alevikus Kadaka kinnistu maatükk III-1 detailplaneeringu koostamise lähteülesanded.
- Esitada Rapla Maavalitsusele kodukaunistajate autasustamise viimlisajateks Tarmo ja Mai Kask, Joe ja Elve Veide, Tõnu ja Signe Leinmets ning Laine Oesalg – Järlepa lasteaiahoone.

6. mail 2008. a otsustati

- Toetada ühistegevuse reservist 7000 krooniga projekti „Juuru kihelkonna kooliolümpiamängud“.

13. mail 2008. a otsustati

- Määrata Pirgu külas asuva Männi katastriüksuse jagamisel moodustuvate maaüksuse nimedeks Männi, Tiigiääre ja Kivikaru.
- Kinnitada Järlepa keskuse 5,959 ha suurusega maa-ala detailplaneeringu lähteülesanded.
- Määrata projekterimistingimused:

- Lõiuse külas Möldre katastriüksusele rooveeseptiku ja imb-väljaku ehitusprojekti koostamiseks;
- Pirgu külas Uuetoa katastriüksusele rooveeseptiku ja imb-väljaku ehitusprojekti koostamiseks.
- Maksta täiendavat sotsiaaltoetust seitsmele abivajajale.
- Tunnistada Järlepa katlmaja rekonstrueerimise omanikujärelevalve teostamise edukaimaks hinnapakkumiseks OÜ Esimene Asi.

19. mail 2008. a otsustati

- Väljastada ehitusluba:
 - Lõiuse külas Sirama-Küüni taluhoone rekonstrueerimiseks;
 - Juuru alevikus Kõstri kinnistul asuva administratiivhoone rekonstrueerimiseks;
 - Pirgu külas Kruusa kinnistule abihoone-basseini ehitamiseks.
- Mitte algatada Järlepa keskuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist.
- Anda nõusolek kiirust piirava liiklusemärgi paigaldamiseks Järlepa-Lõiuse teele Kruusiaugu talu juurde.
- **Anda nõusolek avaliku ürituse „Mahtra sõda 150“ korraldamiseks.**

LIIA RIISALU
vallasekretär

Kohila Vallavalitsus ja Juuru Vallavalitsus kuulutavad välja AVALIKU KONKURSI KORRALDATUD JÄÄTMEVEO VEDAJA LEIDMISEKS KOHILA JA JUURU VALLA JÄÄTMEPIIRKONNAS

Pakkuja kvalifitseerumiseks tuleb esitada:

- pakkumise kinnitus;
- tõend maksuvõlgnevuste puudumise kohta;
- 2007 a. majandusaasta aruanne ja bilanss (kui need ei ole kättesaadavad äriregistrist);
- pakkuja poolt jäätmete laadimisel ja veol kasutatavate vähemalt 2 tehnilise ülevaatusel läbinud veoki registreerimistunnistuste ärakirjad.

Pakkumine tuleb esitada kirjalikult, eesti keeles. Pakkumise tagatis 20 000 krooni tuleb tasuda Kohila Vallavalitsuse arveldusarvele SEB Eesti Ühispangas nr 10802003808002. Pakkumine tuleb esitada hiljemalt 08.07.2008 kell 11.00 aadressil Vabaduse 1, 79801 Kohila alev, Raplamaa.

Pakkumise kutse dokumendid väljastab Kohila Vallavalitsus. Pakkumine peab olema jõus 90 päeva. Kontaktisik: Marjaliis Kivisaar, 4894764, 55560084.

Kevad on suurpuhastuse aeg!

Kevad on parim aeg koristada oma kodu-õue ja elamist. Kindlasti ei jäänud kellelgi märkamata selle kevade suured koristusaktiioonid, mis ei piirdunud ainult kodu-õuega. Prügist puhtamaks tehti kogu Eesti.

Samuti toimus suuri koristusaktiioone Juuru vallas. Alustas E. Vilde nim. Juuru Gümnaasium. Õpilased koos õpetajatega tegid 2. mail puhtaks Juuru valla riigimaanteede ääred. Nimetatud koristusaktiioon kannab nime "Teeääred puhtaks" ja on kujunenud vägagi teretulnud traditsiooniks. Suur tänu kõigile korraldaja-

tele ja koristajatele!

Kogu Eestit hõlmavaks koristusaktiiooniks oli 3. mail "Teeme ära 2008". Hoolimata võimatuna näivast ülesandest laabus üritus väga hästi. Juuru vallas oli koristajaid ca 120. Enamus neist olid Juuru valla elanikud või meie vallaga lähedalt seotud isikud. Kokku koguti ca 50 m³ prügi, ca 4 tonni vanametalli, vanu rehve ning vähem elektroonika- ja ohtlike jäätmeid. Märgatavalt puhtamaks sai kogu vald.

Samal päeval, kui toimus "Teeme ära

2008", heakorrastati Juuru valla taidlejate poolt Mahtra sõjaplatsi.

Koristamispiisikuga nakatusid ka vallavalitsuse töötajad, kes 5. mail rookisid puhtamaks vana prügiauku vallamaja kõrval. See saab lõplikult korda suve jooksul.

Suur tänu kõigile koristajatele!

7. juunil toimub elektroonika ja ohtlike jäätmete kogumisring.

TÖNIS KUNDLA

keskkonna- ja maaspetsialist

Korraldatud jäätmevedu

Juuru valla territooriumil hakkab 2008. aasta suvel toimima korraldatud jäätmevedu. Kogu valla territooriumil on teatud liiki jäätmete (paberi ja kartongi- ning sortimisjäätmed) vedamiseks luba ainult ühel ettevõttel, mis selgitatakse välja avaliku konkursi korras juuni- või juulikuus 2008. Alates korraldatud jäätmeveo rakendamise loetakse kõik Juuru valla jäätmevaldajad (eramajad, kortermajad ja suvilad) liitunuks korraldatud jäätmeveoga. See tähendab jäätmevaldaja jaoks seda, et vedaja paigaldab omanikuga kokkulepitud suurusega sortimisjäätmete konteineri (konteiner võib olla jäätmevaldaja poolt välja ostetud või ta rendib seda), mida hakatakse kindla intervalli ja määsusega tühjendada. Majades, kus on enam kui viis korterit, on lisaks sortimisjäätmete konteinerile kohustuslik ka paberi- ja kartongikonteiner, mida vedaja

hakkab tühjendada tasuta. Intervallid, millega hakatakse sortimisjäätmeid ja paberi- ning kartongijäätmeid vedama, on järgmised:

I tasandil sortimisjäätmed (tiheasustus-alal – Juuru alevik, Järlepa keskasula ja PIRGU AÜ-d)

1. üheperealamud ja korterelamud (4 ja vähem korterit) – 1 kord kolme kuu jooksul;
2. korterelamud (5 ja enam korterit) – 1 kord kahe nädala jooksul.

II tasandil sortimisjäätmed (hajaasustuses)

1. üheperealamud ja korterelamud (4 ja vähem korterit) – 1 kord kuue kuu jooksul
2. korterelamud (5 ja enam korterit) – 1 kord ühe kuu jooksul

Paberi ja kartongi vedamise sagedus (ainult kortermajadel, kus 5 ja enam kor-

terit) – 1 kord ühe kuu jooksul.

Tasandite täpsemad piirid on määratud Juuru valla jäätmehoolduseeskirjas.

Jäätmevaldaja jaoks tähendab korraldatud jäätmevedu oluliselt mugavamat ja ka odavamat teenust kui korraldamata veo puhul. Kui on jäätmevaldajaid, kes mõjuval põhjusel soovivad mitte liituda korraldatud jäätmeveoga, siis on võimalik taotleda Juuru Vallavalitsuselt vastavat tähtajalist vabastust. Vastavasisuline taotluse vorm on üleval Juuru valla kodulehel ja paberikandjal kättesaadav Juuru vallamajas.

Lisainfot saab Juuru Vallavalitsusest. Vastutavaks töötajaks on keskkonna- ja maaspetsialist.

TÖNIS KUNDLA

tel 484 1007, e-kiri tonis.kundla@juuru.ee

Laupäeval, 7. juunil 2008. a on Juuru valla elanikel võimalus **tasuta** ära anda oma majapidamises kogunenud elektroonikajäätmed ja ohtlikud jäätmed: **televisiorid, raadiod, külmkapid, pliidid, ahjud, arvutid, vanad värvid, õlid, autoakud, patareid, päevavalguslambid, kraadiklaasid, ravimid jne.**

Jäätmed tuleb vedajale üle anda käest kätte (jäätmeid ei tohi vastuvõtukohtadesse jätta järelevalveta)

Jäätmete kogumist teostab Juuru valla territooriumil **MTÜ Eesti Elektroonikaromu.**

Kogumisauto peatuskohad ja -ajad:

- Juurus A&O kaupluse ees	09.00 - 10.00	- Pirgus aianduskrunnide alal	13.00 - 13.30
- Mahtras rahvakooli juures	10.15 - 10.45	- Härglas vana bensiinijaama juures	13.45 - 14.15
- Järlepa kaupluse juures	11.00 - 12.00	- Maidlas Lastekodu 7 maja juures	14.30 - 15.00
- Lõiu se tn ja Lõiuuse-Kruusiaugu tee ristis	12.15 - 12.45	- Hõredal Helda-Arukõrtsu teel	
		Helda allika juures	15.15 - 15.45

KODU PUHTAKS ELEKTROONIKA- JA OHTLIKEST JÄÄTMETEST!

Info tel 484 1007

Juuru koolist

Lõpusirgel on kooliaasta 2007/2008. Eks lõplik kokkuvõtete aeg ole käes loetud nädalate pärast, mil antakse kätte nii klassi-, lõpu- kui küpsustunnistused.

Enne seda lühidalt tehtust, aga ka plaanidest.

Internaadimaja on saanud uue hingamise. Täies tööhoos on poiste tööõpetusklass, järgmise õppeaasta ootel on tütarlaste kodundusklass-õppekõök.

Oleme alustanud uue koolimaja klasside pörandakatete vahetust, üks korrus on kombes, ülejäänud ootavad järke.

Uus õppeaasta algab loodetavasti õpetajaarvutitega klassides-õpetajakabinettides, osaliselt omavahenditest, lubatud abi ka Tiigrihüppe programmist.

Paremaks infovahetuseks kodudega oleme võtnud suuna e-kooli juurutamiseks.

Õppetööst. Oleme seda meelt, et keeleõpet alustada varem riiklikus õppekavas

ettenähtust, seda nii inglise kui ka vene keele puhul. Kuidas ja millistest klassidest alustame – annan teada, eeltööd käivad.

Uutest valikainetest. Kodundusõpe, toitlustamine – seda plaanime alustada juba kaheksandast klassist nii tüdrukutele kui ka poistele.

Kindlasti algab sügisel gümnaasiumiastmes autoõpe autojuhioskuste omandamiseks ja edasi juhilubade taotlemiseks, eellepped koolituse läbiviimiseks on juba tehtud.

Lõpuks kutsun kõiki kooli aktustele, lõpetame kooliaasta 2007/2008.

Pärast seda saame otsad täielikult kokku tõmmata.

HANNES VALD

E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumi direktor

**E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumi
TEATED**

SISSEASTUMISKATSED 10. KLASSI

toimuvad 26. juunil ja
21. augustil kell 11.00
kooli auditooriumis.

Täiendav info kooli kodulehel
www.juuru.edu.ee.

PÕHIKOOLI LÕPUAKTUS

20. juunil kell 14

GÜMNAASIUMI LÕPUAKTUS

20. juunil kell 18

Kõrvalseisja arvamus

Käesolevat artiklit ajendasid mind kirjutama kolm asjaolu. Esiteks, 1. septembril 2008 saab Juuru gümnaasiumi uus koolimaja 25-aastaseks. Teiseks, paljude kooli juhtide mõte on, et kergem on klassisein üle värvida, kui ta aastaid puhas hoida, sest see nõuab õpilaste järjepidevat kultuursuse kasvatamist. Kolmandaks, Juuru valla arengukava 2008 – 2015 tõdemus, et Juuru gümnaasiumi füüsiline õpikeskkond ei vasta nõuetele.

Alustan viimasest mõttest. Kas ikka on päris nii, et õpikeskkond ei vasta nõuetele? Juurus on kaks praeguseks ajaks üsna korras koolimaja. Õpilased, õpetajad ja koolitajad on maju hästi hoidnud, mitmesuguste fondide ja valla raha ning abiga on mõndagi ära tehtud. Juuru gümnaasiumi uue majaga samal ajal valminud Saaremaa Leisi koolimaja on ajakirjanduse sõnul hädas kapitaalremondi sujumisega. Neli aastat hiljem valminud Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis käib aga kapitaalremont ja ümberehitamine juba kolmandat aastat. Juu siis need koolimajad olid viletsamini ehitatud või halvemini hoitud. Käisin enne artikli kirjutamist uue maja klassiruumides. Klassiruumid vajavad remonti, kuid nad pole nii hullus olu-

korras, et ei kannataks paar aastat remondikorda oodata. Halvemas olukorras on pörandad, kus linoleum on lagunenud. Linoleumi vahetamist on alustatud ja mõnes klassis ka juba vahetatud. Viimastel aastatel on aga palju tehtud majade nägusamaks ja kaasaegsemaks muutmisel. Vanas majas on korda tehtud alumine korrus ja osa klassiruumi. Uues majas on vahetatud aknad ja remonditud kaasaegsemaks WC-d. Endises internaadimajas on valmis ehitatud poiste tööõpetuse klass, ehitamisel on klass tütarlaste tööõpetuse jaoks. Katlamaja funktsioneerib, katlad on korras ja kooliruumid soojad. Köök ja söökla vastavad nõuetele. Võimla on ehitusjärgses olukorras. Muidugi kahju, et uue koolimaja valmimine toimus pärast majanduslikult ja sportlikult läbikukkunud Moskva olümpiamänge ja koolide juurde ei lubatud ehitada suuri võimlaid. Täismõõtmelise võimla jaoks oli suur auk maa sees ja täiendav raha Mahtra ja Kaiu kolhoosilt ja Järlepa tõulinnukasvanduselt saadud. Värvida tahavad koridoride seinad, mõnes kohas krohv parandamist. Suuri krohvilahmakaid alla kukkunud pole.

Ma ei tea valla võimalusi, aga vahest

on võimalik need tööd mõne aasta jooksul mitmesuguseid fondide kaasates korruste kaupa teha. Ehk saaks kasutada valla ehitusfirmade teenuseidki? Muidugi tahab uuendamist ka klassimööbel.

Küllastasin hiljuti paljukiidetud Viimsi Gümnaasiumi koolimaja. See kaasaegne paljusopiline maja väsitab. Sügisel käisin Kambja põhikooli uues koolimajas – Lõuna-Eesti moodsaimas koolimajas. See on traditsioonilises stiilis suure siseõuega ja lastesõbralik, igas klassiruumis on oma riiehooldid – ilus koolimaja.

Äsja kuulsin Vikerraadios reporterile vastamas ajakirjanikku ja riigikogulast Hannes Rummi, kes ütles, et koolimajade renoveerimisel pole vaja ajada taga, et igas majas oleks mitu saali, võimlat, ujula ja kõige moodsam sisustus, mis maksab tohutult. Ta pidas silmas Vikerraadio aknast paistvat Tallinna 21. Kooli renoveeritud maja. Koolimaju saab renoveerida ka tagasihoidlikuma raha eest.

Mõnest häirivast asjast. Kooli juhtkond peaks leidma võimaluse, et jalanõude sahtlid vana maja fuajeest mujale paigutada. Ei sobi ju ilusasse auditooriumisse või Vilde tuppa minna higilõhnaliste jalatsite vahelt.

Kui uus maja valmis, sai Luua metsatehnikumist tellitud kooli ümbruse kõrg-
haljastuseks dendropargi projekt. Mina
soovisin, et Juuru kooli ümbruses oleks
samasugune ilus park, nagu see on Rä-
pina Gümnaasiumi ümber. Sealse pargi
arhitektiks ei olnudki kutseline pargi-
arhitekt, vaid hoopis kooli bioloogiaõpe-
taja. Täna on kooli ümbrusesse puud-
põõsad enamvähem projekti järgi istuta-
tud. Istutamata on tammed ja pärnad ala-
jaama vallamajapoolsesse külge. Tammed
said küll istutatud, kuid enamus neist
kuivas kas puuduliku hooldamise tõttu
või jäneste kaasaaitamisel. Pärnasid sai
istutatud vähem, nii et see ala on puudest
hõredaks jäänud. Natuke nukraks on mind
teinud vana koolimaja ees olnud lille-
peenarde muru alla jätmine. Varem rõõ-
mustasid kevaditi kooliperet lumikellu-
kesed, nartsissid, tulbid. See seinäärne
peenar oleks võinud nii jäädaagi.

Juuru koolimajadel pole häda midagi.
Uue koolimaja ehitaja Rapla MEK-i juha-
taja Avo Kull küll ütles maja valmimisel
naljatades, et niisugust suurt õnnetust
nagu uus koolimaja pole niisugusele väi-
kesele paigale nagu Juuru küll vaja. Usun,
et uus koolimaja on Juuru valla lastele ja
täiskasvanutele ikka rõõmuks ja õnneks
olnud.

Ja veel ühest mõttest. Juuru koolis oli
enne taasiseseisvumist pikaajaline auto-
ja traktoriõpetuse kogemus ja hea tase.
Kahjuks pärast taasiseseisvumist majan-
duslike raskuste tõttu kaotati maakonda-
des õppekeskused, kus B- ja C-kategooria
autojuhte koolitati. Mõni kool vabariigis
on aga säilitanud autoõpetuse. Eelmise
vallavanemaga oli puht juhulikult kõne
all, et võiks autoõpetuse koolis taastada.
Võib-olla tasuks vallavalitsusel ideed kaa-
luda. Liiklusteooria tunde oleks arvata-
vasti võimalik gümnaasiumi õppeplaani
tunnijaotust veidi muutes leida. Sõidu-
õpetuse eest makasaksid õpilased vast
ise. Õppesõiduautodega sõiduõpetajaid
Raplas on piisavalt. Autoõpetuse taas-
avamine tooks gümnaasiumiastmesse õpi-
lasi juurde. Ja tänapäeval peaks ju autot
iga inimene juhtida oskama. Õpilased
saaksid juhiloa tunduvalt odavamalt kui
autokoolidest.

JUHAN MÄRJAMA

Mahtra sõda 150

1856. aastal üritas Mahtra mõisnik von
Helffreich talupoegade teokoormisi tõsta
ning andis sellest neile jüripäeval teada.
Vana pruugi järgi oleks ta seda pida-
nud tegema enne jüripäeva. Vallatali-
taja Hans Tertsius sai aru mõisahärra
eksimusest ja kaebas Mahtra talupoe-
gade esindajana härra kohtusse. Harju-
järva kreisikohus andis talupoegadele
õiguse. See võit kohtus tegi Mahtra
talupojad ja vallatalitaja Hans Tertsius
ühekorraga kuulsaks kogu Lõuna-Har-
jumaal. Mahtra meeste iseteadvus ja
enesekindlus tõusis ning nad jõudsid
arusaamisele, et ka mõisahärra nõud-
mistele ja tahtmistele on võimalik sea-
duslikult vastu hakata.

1857. aastal tegid Mahtra mehed veel
abitegu lootuses, et uus seadus teeb
aasta pärast sellele lõpu.

23. aprillil 1858 jagati vallatalitajatele
välja uued seaduseraamatud. Valla tar-
gemad mehed uurisid neid, nõu peeti
ka naabervaldade tarkpeadega. Kõik ta-
lumehed otsisid uuest seadusest abiteo
kohustust, kuid seda polnud võimalik
välja lugeda: seadusekeel käis harima-
tul talumehel üle jõu. Rõõm oli suur,
kui ei leitud – abitegu oli talule väga
koormav. Sageli kolmepäeva-koha pere-
mees ei pidanudki sulast, vaid käis
need kolm päeva nädalas ise mõisas
teol. Oma tööde jaoks jäi siis veel kolm
päeva. Kui aga talust nõuti lisaks ka
abitegu, jäi oma talutööde tegemiseks
väga vähe aega, sest tegu nõuti just
väga kiirel kevadtööde, heinategemise
ning sügise viljakoristuse ajal.

Seaduseraamatud on alati olnud kee-
rulisid. Nii oli see ka 150 aastat tagasi.
Uus seadus määras talu aastase teo-
päevade arvu maksimumi, mis täistalu
puhul oli 500 teopäeva. Senine seadus
võimaldas nõuda kuni 600 tööpäeva.
Uue seaduse järgi tõmmati konkreetne
piir mõisa- ja talumaade vahele. Samas
aga võimaldas seadus tõlgendada küm-
neaastast perioodi, mis oli ette nähtud
mõisa- ja talumaade piiri maha märki-
miseks, et mõis võis veel selle aja sees
kasutada endisi teokohustusi. Ja just
seda vihatud abitegu.

1858. aasta talurahvarahutused alga-
sid aprillil lõpus Vaivara kihelkonnas

Auvere mõisas. Maikuus haarasid rahu-
tused Harjumaad ning kulmineerusid
2. juunil (uue kalendri järgi 14. juunil)
Mahtra mõisas. Sel päeval pidi Mahtra
mõisas toimuma abiteo raames sõnni-
kuvedu. Mahtras olid vastamisi 700–
800 talupoega ja 50 soldatit ning mõned
ohvitserid. Kuna sel ajal olid kasutusel
eestlaetavad püssid, polnud ohvreid
väga palju. Talumeestest omas jahipüssi
ainult Peeter Olander.

Mahtra sõda nõudis kapten Bogutski
ja 12 talupoja elu, kolmeteistkümnes
mees, Aru-Sepa Taniel Schmiedeberg,
suri teel Siberisse 1860.

10. veebruaril 1859 aeti Mahtra mõi-
sa väljal läbi kadalipu 36 talupoega. 14
suuremat süüdlast, nende seas ka Hans
Tertsius, saadeti Siberisse sunnitööle ja
eluaegsele asumisele. Siberisse saadeti
ka Hans Kullerkupp ja Priidik Ottens
peredega. Neile oli küll määratud karis-
tuseks 80 hoopu kadalippu ja 4 aastat
asumist või Siberisse saatmist, aga me-
hed ei kannatanudki oma peksu välja ja
nõrga tervise tõttu saadeti nad sunnitöö
asemel Siberisse. Sinna jõudis ka Jaan
Tilli, kes oli Mahtra sõjas kui pileti-
peal madrus – puhkusel olev madrus. Tema
nime karistusalluste nimekirjas polnud.
Seitse karistatut läksid Siberisse koos
peredega.

Väljasaadetud sõdalased jäidki Sibe-
risse. Nende lastel oli juba võimalus
1920. aastatel Eestisse opteeruda. Mõ-
ned neist tegidki oma dokumendid
korda, näiteks Konstantin Hansu poeg
Tertsius. Kahjuks ei kasutanud seda
opteerumisvõimalust ükski Mahtra sõ-
dalase järeltulija. Nad kahetsesid seda
1930. aastatel, suurte represseerimiste
perioodil.

Pärast II ilma sõda kasutasid Mahtra
sõdalaste lapselapsed aga juba massilist
Eestimaale naasmise võimalust.

RAIT TALVOJA

Mahtra Talurahvamuseumi teadur

Raplamaa aasta ema 2008 on Nele Aus Juuru vallast

Ettevõtmist korraldava Rapla Naisseltsi esinaine Silvi Tarto sõnul selgus Raplamaa aasta ema tiitli kandja küsitluse tulemusel. Aprillis tehti omavalitsustele üleskutse selgitada välja oma piirkonna aasta ema ning valdade edastatud iseloomustuste põhjal esitasid oma arvamuse maakonna naisühendused ja Rapla maavalitsus.

Raplamaa aasta ema valimise statuut näeb ette, et kandidaat peab olema kahe või enama lapse ema, austust vääriv naine, kel eduka töö ja ühiskondliku tegevuse kõrval on jagunud tähelepanu ja hoolt ka oma perele. „Varem oli tingimuseks kolm last, kuid kipub nii olema, et suuri peresid jääb vähemaks. Samas on väga positiivne tõdeda, et selle aasta tiitel läks lasterikka pere emale,“ ütles Silvi Tarto.“ (Nädaline. 09.05.2008)

Nele Aus elab Maripuu talus Lõiuuse külas.

Lapsed: Veronika Aus, 20, Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskond, 1. kursus; Hannes Aus, 18, Tallinna Vanalinna Hariduskolleegeiumi 11. klass; Emili Aus, 10, E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumi 4. klass; Markus Aus, 3; Matteus Aus, 1. Nele abikaasa Ivar Aus on AS KMG Ehitus ehitusdirektor.

Nele on lõpetanud Tartu Ülikooli 1993. aastal ajaloolasena. Tööle asus juba enne lõpetamist 1992. aastal ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajana Viljandis. Pärast Tallinna kolimist töötas samade ainetega õpetajana. 2000. aastal siirduti maale. Tööd pakuti E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumis õppealajuhataja ja ajalooõpetajana. Kui vabaks jäi direktori ametikoht, võttis Nele selle vastu. Koos õpetajatega asuti läbima kaasaegse õpetajakoolituse kursust. Üritati muuta gümnaasiumiõpilase õppekava elulähedasemaks, pakkudes neile turisminduse lisaaineid.

2003. aastal siirdus Nele tööle Kohila Vallavalitsusse haridusnõunikuks. Ta oli kaastegev maakonna hariduse arengukava ettevalmistamisel. Paralleelselt jätkas ta tegevust õpetajana, õpetades väikese tundide arvuga ajalugu, ühiskonna- ja perekonnaõpetust.

Praegu on Nele põhitegevuseks olla emaks oma viiele lapsele.

Lisaks oma laste kasvatamisele on Nele andnud tõhusa panuse Juuru valla lastevanemate koolitusse. Ta on kirjutanud kasvatusteemalisi artikleid Juuru Valla Teatajas, esinenud samadel teemadel lastevanemate koosolekutel, korraldanud koolitusi, et toetada noori lapsevanemaid valdkonnas, kus peale emotsioonide on vaja ka teadmisi ja kogemust.

Nele on E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumi hoolekogu esimehe asetäitja.

AILI NORMAK

Kodu tuleohutuks!

Igal aastal hukub Eestimaa kodudes tuleõnnetustes ligikaudu 130 inimest. Enamik neist tulekahjudest on alguse saanud inimese enda hooletusest suitsetamisel, mittekorras küttekolde kasutamisel, vana ja katkiste elektrijuhtmete kasutamisel või eksides mõne muu tuleohutusnõude vastu.

„Kodu tuleohutuks“ on projekt, mille raames on igal inimesel võimalik enda koju kutsuda päästespetsialist, et ühes-

koos kodu tuleohutusosalane seisukord üle vaadata ning leida parim koht, kuhu oleks mõistlik paigaldada suitsuandur. Kodukülastuse tellimiseks tuleb helistada päästeala infotelefonil 1524. Kodukülastuste läbiviimine on tasuta.

Enamasti on tuleõnnetuses rasked tagajärjed (hukkunu ja/või suur varaline kahju) just seetõttu, et tulekahju avastatakse niivõrd hilja. Selleks, et tulekahju võimalikult varakult avastada, tuleks koju pai-

galdada suitsuandur.

Kuigi alles 2009. a. 1. juulist muutub suitsuandur kohustuslikuks igas kodus, soovitame kõigil enda ja lähedaste tervise ja vara kaitseks paigaldada andur juba nüüd.

PIRET SEIRE

Ennetustöö büroo juhataja
Lääne-Eesti Päästekeskus

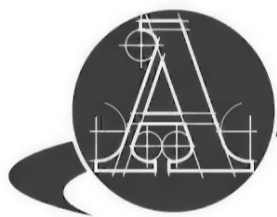

LASTEKAITSEPÄEV

1. juunil 2008. a kell 12-15 E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumi siseõuel

Lastele meisterdamine, mängud, võistlused, batuut ja palju muud!

TULGE KOOS PEREGA TOREDALT AEGA VEETMA!

ARCA NOVA

ELEMENT OÜ

www.arcanova.ee

ARCA NOVA ELEMENT OÜ
Tallinna mnt 46 Juuru
Juuru vald
79401 Raplamaa
tel 489 2790
faks 489 2791
info@arcanova.ee

Müügiosakond tel 489 2790 faks 489 2791 myyk@arcanova.ee
Projektid tel 489 2454 gsm 510 9020 arvo@arcanova.ee

KÜSIGE HINNAPAKKUMIST JUBA TÄNA!

**PAKUME
PUITMAJU,
KATUSEFERME,
EHITUSPUITU,
VÄRVITUD JA VÄRVIMATA
VÄLISVOODRILAUDU,
TUULETÖKKE, KATUSEKATTE
JA SOOJUSTUSMATERJALE
NING KINNITUSVAHENDEID**

Ära pelga stressi, pigem õpi sellega toime tulema

Tihti kuuleme inimesi enda ümber rääkimas, et mul on praegu suur stress või et mul on nii stressi tekitav töö. On stress meile ohtlik, kas peaksime seda kartma, kas see kahjustab meie südant ja veresoone?

Mis see stress siis on? Stress on organismi nõu häireseisund, kus organism on valmis hakkama saama suurte raskuste ja ebatavaliste pingutustega. Meie lihased on pingeseisundis, verevarustus nendes jõuline, vererõhk on kõrgem, süda lööb kiiremini, veres möllab adrenaliini ja meie kehas vabanevad hormoonid suunavad erinevaid reaktsioone ning ainevahetust näiteks energia saamiseks (et oleks jaksu joosta, vaenlasega võidelda, et süda jaksaks kiiremini verd pumbata jne). Isegi meie meeleorganid töötavad stressis olekus erinevalt. Näiteks nägemine töötab teisel režiimil, et vastu võtta impulsse, tajumaks edukamalt ootamatut olukorda, kui samas aktiivne seedimine pole vajalik ja see „magab“. Tänapäeva maailmas läheb füüsilist valmisolekut selliseks võitluseks vähe vaja, pigem jääb võitlus mõtte tasandile. Siit tulevad käärid, sise-pinge „kuhjub“, aga maha laadida ei saa seda kuidagi, nii teevad kahju lihaspinge tõttu ahenenud veresooneid, mis tõstavad vererõhku. Veresoontes kiireneb ka lupjumise protsess, verel on raskem voolata kitsastes soontes ja organite verevarustus saab häiritud. Kõrge vererõhk on südamele suureks koormuseks, millega süda püüab toime tulla. Nii hakkab südamelihase paksenema, süda ei suuda enam piisavalt lõõgastuda. Need protsessid viivad südamepuudulikkuse tekkele. Tõsise veresoonte ummistumise tagajärjedeks on südamelihase infarkt või ajuinfarkt. Kõrgvererõhutõve ehk hüpertoonia tagajärjedeks on ka neerude, silmade ja teiste veresoonte tõsine kahjustus ning nende organite talitlushäired. Pikka aega või sageli pingesolevad lihased võivad põhjustada tugevaid valusid näiteks kaela-õlavöötmes või alaseljas.

Kas olukord on lootusetu? Ilma stressi tekitava maailmata pole võimalik elada, sest pingesituatsioonid on ju kõikjal meie ümber. Siinkohal teemegi põhilise vea. Tehkem endale asjad selgeks. Stress ei ole iseenesest paha – vahel ongi vaja kiirelt end koguda ja valmis olla kõige. Õige oleks aga oma keha kasvatada valima, millest teha endale probleemi ja mida võtta vabamalt. Selleks tuleks iseenast rohkem tundma õppida – võtta aeg maha ja mõelda, mis mind vihastab ja miks, seejärel saab edasi mõelda, kuidas

vihastavaid asjaolusid muuta või vältida. Eneseanalüüsi on vajalik lisaks negatiivsete reageeringute analüüsile ka seetõttu, et tänapäevases maailmas on väga paljude inimeste krooniliseks probleemiks ajapuudus ja eriti puhkamise vähesus. Kui mõtleme oma ajakava läbi ja sinna sisse ei mahu normi järgi soovitatav vähemalt 7-8 tunnine uni, kui nädalate viisi ei saa õhtuti rahulikult lõõgastuda, sõpradega suhelda ega hobidega tegeleda, siis on normaalne eluks vajalik tasakaal häiritud. Kui sellisele elule lisada veel vähene liikumine, tervisele sobimatut toit ja suitsetamine, siis ei ole imestada, kui eluohtlikud haigused saabu noorelt. Pidev pinge põhjustab omakorda väsimust ja see võib ka unehäireid tekitada. Väsimus koos kehva tujuga on omakorda ohtlik, see võib panna lohutuseks sööma (sealt tekib energia) ja teiseks pärsib soovi olla füüsiliselt aktiivne. Kas olete tähele pannud, et halb tuju niidab nii maha, et pole jaksu miskit ette võtta? See on tõeliselt ohtlik suletud ring.

Nüüd kui põhjused on leitud, on siiski veidi kergem. Kui tead, milline õun on mäda, siis ära seda koogi sisse pane. Hüppa lihtsalt sellelt laevalt maha. Proovi muuta elustiili. Praegu, kevadel, kus valgust rohkem ja päike juba iseenesest meid rõõmustab, on seda kindlasti kergem teha. Otsi stressi allikaid aktiivselt, vaata üle oma toitumise ja liikumise tasakaal ja hakka tegutsema. Alusta sellest, et ära püüa alguses teadlikult muuta kõige suuremaid asju, sest võib-olla neid ei saagi muuta. Tee muudatusi väikeste sammude kaupa. Kiida ennast sageli, ole teadlikult positiivne, püüa leida ka vähemeeldivate asjade juures mõni meeldiv nüans. Kui ikka emotsiooni väheks jääb, meenuta meeldivaid seiku varasemast ja püüa ärritavate asjade sees pikalt mitte viibida. Ole julge – kui leiad, et sul on jaksu muudatusteks, siis võta need ka ette, kuid jää alati reaalsusesse. Kui miski ebaõnnestub, tee endale selgeks, et see on normaalne, sest kõik ei saagi alati kõige paremini välja tulla. Kui õpid väikseid ebaõnnestumisi rahulikult võtma, siis näed, et see ei ärrita enam. Mõned asjad saab lihtsalt „riiulile“ panna ja sinna õiget aega ootama jätta. Kui siiski meel on kurb, ära häbene end tühjaks nutta. Emotsionaalsus on inimlik. Lisaks südamehaiguste ennetamisele on regulaarsest füüsilisest aktiivsusest kasu ka pingemaandamisel. Füüsiline koormus aitab säilitada head tuju ning tõstab ka stressitaluvust. Soovitatav on teha midagi sellist, mis naha

„soojaks ajab“: veidi kiiremat kõndi, ujumist, tantsimist, vesivõimlemist, suusatamist, uisutamist, jalgrattasõitu vms. Suur kasu tervisele tõuseb igapäevases 30-minutilise liikumise lisamisest oma päevakavasse. Teada on, et aega napib – see pärast soovitus sulle: planeeri oma liikumised nädala lõikes, kasuta treeninguteks ära kodu ja koolitee, trepid tööl, lastega müramine jms. Igal juhul püüa endale leida meelepärane füüsilise aktiivsuse viis aiatöödest saalihokini ja naudi seda kogu hingest. Ole teadlik oma keha suhtes, lisaks aeroobsele treeningule vajad tegelekult ka väikest lihaste trenni ja absoluutselt kindlasti venitusi, vähemalt pärast treeningut.

Kindlasti pööra tähelepanu une pikkusele ja maga end välja regulaarselt. Toidu osas võiks iga päev jälgida, kas ikka sai söödud u 400 gr aed- ja puuvilja, nagu vaja oleks. Oled eksiteel, kui arvad, et vajad iga päev liha ja vorsti, vabalt võid mõni päev olla „juurikadieedil“. Ära kalsöömist vähemalt paaril päeval nädalas unusta, see on väga vajalik. Süües väldi täiskõhu tunde teket, kasulik on süüa pigem vähe.

Mina ei usu, et stressiga toimetulek õnnestub nädalaga. Tükk aega tuleb mõelda, siis tasahilju toimetama hakata. Ka parem enesetunne ja ilusamad tervisenäitajad tulevad pikkamisi. Soovitan kannatlik olla ja kindlasti kiida end saavutuste eest. Sina ise oskad kõige paremini oma tegemisi hinnata ja oled kiitust väärt!

Kokkuvõtted soovitustest stressiga toimetulekul:

Mõtted ja meel:

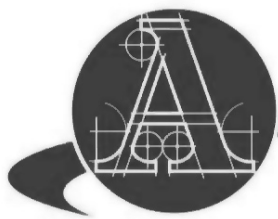
- Õpi stressi allikaid ära tundma ja analüüsi neid.
- Kiida sageli nii ennast kui ka teisi.
- Usalda ennast ja lepi ka puudustega iseendas.
- Tee endale meelepärased tegevusi sagedamini.
- Jää reaalseks muudatuste tegemisel.
- Ole teadlikult suhtumistes ümbritsevasse positiivne.

Elustiil:

- Planeeri oma vaba aeg ja harrastused.
- Puhka regulaarselt piisavalt.
- Ära liialda söögiga, vaid söö teadlikult kasulikke toite ja mitte ülemäära.
- Muuda füüsiline aktiivsus teadlikult regulaarseks.
- Loobu suitsetamisest.

EVE SOOBA

Ida-Tallinna Keskskhaigla taastusarst

ARCA NOVA

EHITUS OÜ

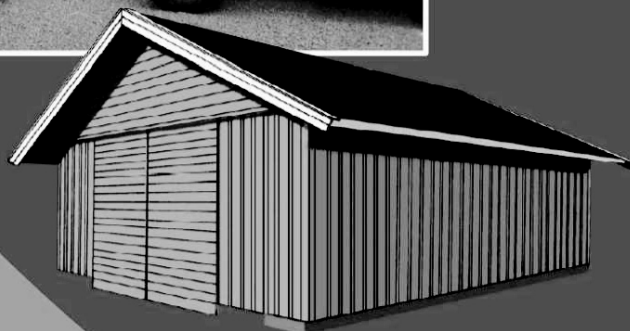
www.arcanova.ee

ARCA NOVA EHITUS OÜ
Tallinna mnt 46 Juuru
Juuru vald
79401 Raplamaa
tel 489 2790
faks 489 2791
info@arcanova.ee

Müügiosakond tel 489 2790 faks 489 2791 myyk@arcanova.ee
Projektid tel 489 2454 gsm 510 9020 arvo@arcanova.ee

KÜSIGE HINNAPAKKUMIST JUBA TÄNA!

VUNDAMENDID,
PUITMAJAD,
KIVIMAJAD,
KIVIKATUSED,
KATUSETÖÖD,
SISEVIIMISTLUS

Sündis laps

Ken-Erik Rätsepp	24.03.2008
Joonas Karlson	14.04.2008
Han Oscar Sündema	16.04.2008
Kerli Vilu	12.05.2008

Juunikuu sünnipäevad

91	Natalia Asveid	28.06
83	Aia Nurm	26.06
81	Leo Rüütalu	14.06
79	August Lobjak	05.06
	Otto Heinleht	20.06
	Ljudmila Zautina	23.06
73	Juhan Märjama	21.06
71	Olvi Lobjak	01.06
70	Lehte Vaidla	13.06
	Priit Kruusimägi	16.06
65	Elvi Jürgenson	12.06
	Aarne Tiivel	21.06

NOORTEKLUBI NOORED JUURED

kutsub kõiki oma 2. sünnipäeva tähistamisele
7. juunil 2008. a algusega kell 18 Juuru rahvamajja

KAVAS

- tervitussõnad
- noorteklubi aasta kokkuvõte, toetajate tänamine
- külalisesinejad, sõnavõttud

pärast seda sünnipäevapidu noortele.

Noorteklubi kohta saab infot lugeda Noorteklubi kodulehelt
nknj.onepagefree.com või www.juuru.ee

Info: 5344 8688 Eli Sukles

Jäädavalt lahkunud

Bruno Sepp

07.12.1933 - 09.05.2008

AAFRIKA VAJAB VABATAHTLIKKE – tule aita võidelda vaesuse, nälja, ja haiguste vastu!

DRH Holsted'i vabatahtlike kool Taanis valmistab Sind ette 6-kuuliseks vabatahtlikutööks Aafrikas. Täpsemat teavet saad meie eestikeelselt kodulehelt <http://drh-holsted.seenior.ee>.

Enn Ellandi
promootor, DRH Holsted
+45 31685165, volunteer4@drh-holsted.org

Ostan omanikult maa, talukoha

Tel. 508 9052, 5613 0711

Juuru rahval on võimalus laupäeval, 31. mail
sõita **Mahtrasse laulu- ja tantsupeole bussiga**,
mis väljub kell 17.00 Aasa poe eest.
Tagasi saab sama bussiga kohe pärast kontserti.
Ühe otsa eest tuleb sõitjal maksta 5 krooni,
sellega toetate Juuru noorteklubi "Noored juured".

Ostan ehituseks 100 tm kuusepalki. Aitan ülestöötamisel.

Tel 514 8919